ECLI:LV:ZRT:2024:0508.19530039324.1.S
Lieta Nr. 19530039324, K73-0671-24/47

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Tukumā 2024.gada 8.maijā

Zemgales rajona tiesa,
tiesnese Agnese Adgere,
piedaloties prokurorei Daigai Vācietei,
aizstāvim /pers. C/,
izskatīja atklātā tiesas sēdē krimināllietu /pers. A/, personas kods /personas kods/, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas un 312.panta otrās daļas.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. A/ vadīja transportlīdzekli bez atbilstošas kategorijas transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām (transportlīdzekļa vadīšanas tiesības noteiktā kārtībā ir atņemtas), atrodoties alkohola ietekmē, un turklāt izvairījās no tiesību ierobežošanas soda izciešanas tālāk norādītajos apstākļos.

Ar Rietumzemgales prokuratūras prokurora 2023.gada 20.aprīļa priekšrakstu par sodu, kas stājās spēkā 2023.gada 3.maijā, /pers. A/ sodīts pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas ar sabiedrisko darbu uz 200 stundām un papildsodu – tiesību ierobežošanu –, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 5 gadiem.

/datums//plkst./ /pers. A/, zinot, ka papildsods pēc minētā nolēmuma nav izciests, būdams persona, kurai transportlīdzekļa vadīšanas tiesības ir atņemtas, atrodoties alkohola ietekmē ar alkohola koncentrāciju izelpojamā gaisā 2,51 promile, vadīja transportlīdzekli */automašīnas marka/* ar valsts reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/ pa ceļu /Nosaukums A/ /km/ virzienā no /Nosaukums A/.

/pers. D/ izdarīja Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā un 312.panta otrajā daļā paredzētos noziedzīgos nodarījumus.

Motīvu daļa

[2] Tiesas sēdē apsūdzētais /pers. A/ atzina savu vainu viņam izvirzītajā apsūdzībā Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā un 312.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā un pauda viedokli neizdarīt pierādījumu pārbaudi tiesas izmeklēšanā. Tiesai pēc lietas materiālu pārbaudes nav šaubu par apsūdzētā vainu viņam izvirzītajā apsūdzībā visā tās apjomā. Ievērojot norādītos apstākļus, atbilstoši Kriminālprocesa likuma 499.panta pirmās daļas nosacījumiem tiesa pieņēma lēmumu neizdarīt pierādījumu pārbaudi tiesas izmeklēšanā.

Tiesa atzīst, ka apsūdzētā /pers. A/ darbības pareizi kvalificētas kā Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā un 312.panta otrajā daļā paredzētie noziedzīgie nodarījumi – transportlīdzekļa vadīšana bez transportlīdzekļa vadīšanas tiesībām, atrodoties alkohola ietekmē, un izvairīšanās no tiesību ierobežošanas soda izciešanas –, kas izdarīti ideālā kopībā. Tiesa atzīst par pierādītu apsūdzētā /pers. A/ vainīgumu Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā un 312.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu izdarīšanā.

[3] Lemjot par apsūdzētajam /pers. A/ nosakāmo sodu, tiesa ņem vērā tālāk norādītos apstākļus.

[3.1] Vērtējot apsūdzētajam /pers. A/ nosakāmo sodu veidu un mēru, tiesa ņem vērā Krimināllikuma 46.panta pirmās daļas nosacījumus, ka sods nosakāms tādā apmērā, kādu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu paredz šā likuma sevišķās daļas attiecīgā panta sankcija, ievērojot šā likuma vispārīgās daļas noteikumus. Turklāt tiesa ņem vērā Krimināllikuma 46.panta otrajā un trešajā daļā noteiktos soda veida un mēra noteikšanas kritērijus, proti, nosakot soda veidu, jāņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu, radīto kaitējumu un vainīgā personību, bet, nosakot soda mēru – atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus.

Turklāt atbilstoši Krimināllikuma 35.panta otrajai daļai, vērtējot apsūdzētajam nosakāmo sodu, tiesa ņem vērā soda mērķi: 1) aizsargāt sabiedrības drošību; 2) atjaunot taisnīgumu; 3) sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu; 4) resocializēt sodīto personu; 5) panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.

Par Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu paredzēti sodu veidi – brīvības atņemšana uz laiku līdz vienam gadam vai īslaicīga brīvības atņemšana, vai probācijas uzraudzība, vai sabiedriskais darbs, vai naudas sods, kā arī obligāts papildsods – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana uz pieciem gadiem.

Par Krimināllikuma 312.panta otrajā daļā paredzēto noziedzīgo nodarījumu paredzēti sodu veidi – brīvības atņemšana uz laiku līdz vienam gadam vai īslaicīga brīvības atņemšana, vai probācijas uzraudzība, vai sabiedriskais darbs, vai naudas sods.

[3.2] Vērtējot apsūdzētā /pers. A/ izdarīto noziedzīgo nodarījumu raksturu un radīto kaitējumu, tiesa ņem vērā, ka apsūdzētā izdarītie noziedzīgie nodarījumi atbilstoši Krimināllikuma 7.panta trešajai daļai klasificējami kā mazāk smagi noziegumi. Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums rada apdraudējumu sabiedriskajai drošībai transportlīdzekļu kustības jomā, proti, ievērojamai sabiedrības daļai, kas pārvietojas pa autoceļiem. Savukārt Krimināllikuma 312.panta otrajā daļā paredzētais noziedzīgais nodarījums rada apdraudējumu jurisdikcijas interesēm spēkā stājušos nolēmumu izpildē, tādējādi kopumā apdraudot tiesisko stabilitāti. Tiesa ņem vērā to apstākli, ka apsūdzētā transportlīdzekļa vadīšana, atrodoties alkohola ietekmē, un arī izvairīšanās no tiesību ierobežošanas soda izciešanas izdarīta, vadot transportlīdzekli pa reģionālas nozīmes autoceļu nakts laikā. Tāpat tiesa ņem vērā alkohola ietekmes apmēru Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzētajā apsūdzētā izdarītajā noziedzīgajā nodarījumā, proti, 2,51 promile, kas vairākas reizes pārsniedz atļauto alkohola ietekmi (līdz 0,5 promiles), vadot transportlīdzekli.

[3.3] Vērtējot apsūdzētā /pers. A/ personību, tiesa ņem vērā, ka apsūdzētais ir ar pamata izglītību, nodarbināts, precējies, apgādībā /skaitlis/ gadus veca meita, sieva nav nodarbināta veselības problēmu dēļ, ar kurām nav vērsusies pēc palīdzības pie ārstiem, šobrīd ir vienīgais apgādnieks ģimenē, par

veselības stāvokli nav sūdzību, ziņu par atrašanos speciālistu uzskaitē lietas materiālos nav, apsūdzētais agrāk vairākkārt sodīts, arī par noziedzīgiem nodarījumiem pret ceļu satiksmes drošību, pēdējo reizi ar Rietumzemgales prokuratūras prokurora 2023.gada 20.aprīļa priekšrakstu par sodu pēc Krimināllikuma 262.panta pirmās daļas ar sabiedrisko darbu uz 200 stundām un transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu uz 5 gadiem (priekšraksts stājies spēkā 2023.gada 3.maijā – sabiedriskā darba sods izciests 2023.gada 22.decembrī).

Tiesa ņem vērā to, ka apsūdzētais /pers. A/ izmantojis Kriminālprocesa likuma 21.pantā paredzētās tiesības uz sadarbību vienkāršāka procesa veida izvēlē, piesakot lūgumu neizdarīt pierādījumu pārbaudi tiesas izmeklēšanā, tādējādi veicinot ātrāku krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu.

[3.4] Atbilstoši Krimināllikuma 46.panta ceturtajai daļai brīvības atņemšanas sodu par kriminālpārkāpumu un mazāk smagu noziegumu piemēro, ja soda mērķis nav sasniedzams, nosakot kādu no attiecīgā panta sankcijā paredzētajiem vieglāka soda veidiem. Tādējādi tiesai sākotnēji jāizvērtē iespējamība sasniegt soda mērķi ar brīvības atņemšanai alternatīvajiem sodu veidiem.

Izvērtējot /pers. A/ izdarīto noziedzīgo nodarījumu raksturu, to individuālos izdarīšanas apstākļus, radīto apdraudējumu un sabiedrisko bīstamību, vainīgā personību, proti, apstākļus, kas norādīti sprieduma [3.2]. un [3.3]. punktā, tiesa atzīst, ka par apsūdzētā izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem soda mērķi nav iespējams sasniegt, piemērojot viņam brīvības atņemšanai alternatīvos soda veidus. Ievērojot to, ka apsūdzētais /pers. A/, būdams agrāk vairākkārt sodīts, arī par noziedzīgiem nodarījumiem pret ceļu satiksmes drošību, gan ar sabiedriskā darba sodu, gan ar brīvības atņemšanas sodu, izdarījis jaunus noziedzīgus nodarījumus, secināms, ka apsūdzētais nav motivēts mainīt savu uzvedību un atturēties no likumpārkāpumu izdarīšanas. Ievērojot minēto, apsūdzētā /pers. A/ sodīšana par izskatāmajā lietā izdarītajiem noziedzīgajiem nodarījumiem ar brīvības atņemšanai alternatīvajiem soda veidiem nevar sasniegt soda mērķi tā daļā par sabiedrības drošības aizsargāšanu, taisnīguma atjaunošanu, vainīgās personas sodīšanu un, piemērojot sodu, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu, nav iespējams panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.

Vienlaikus tiesa ņem vērā visus soda veida noteicošos apstākļus, ne tikai apsūdzētā vairākkārtēju likumpārkāpumu izdarīšanu, kas ir tikai viens no vainīgā personību raksturojošiem apstākļiem.

No tiesību literatūrā norādītā izriet, ka ziņas, kas raksturo personību un kurām ir krimināltiesiska nozīme, skar četrus cilvēka dzīves un darbības aspektus: 1) fizisko stāvokli (vecums, dzimums, veselības stāvoklis u.c.); 2) psihisko stāvokli (personas pieskaitāmība); 3) sociālo statusu (ģimenes stāvoklis, apgādājamu personu esība, dzīvesveids, attieksme pret darbu un mācībām, sadzīves normu ievērošana u.c.); 4) tiesisko statusu (personas likumpaklausība, agrāk izdarīti noziedzīgi nodarījumi) (*Krastiņš U., Liholaja V. Krimināllikuma komentāri. Pirmā daļa (I–VIII [2] nodaļa), Trešais papildinātais izdevums. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2021, 203.–204.lpp*).

Izvērtējot visus sprieduma [3.3]. punktā norādītos apsūdzētā personību raksturojošos apstākļus, arī /pers. A/ tiesas sēdē norādīto par to, ka šobrīd ir vienīgais apgādnieks ģimenē un viņa apgādībā ir nepilngadīga meita, tiesa atzīst, ka brīvības atņemšanas sodu par katru izdarīto noziedzīgo nodarījumu iespējams noteikt īslaicīgas brīvības atņemšanas veidā, t.i., brīvības atņemšanu uz laiku no 15 dienām līdz 3 mēnešiem.

[3.5] Lemjot par /pers. A/ nosakāmā soda mēru, par apsūdzētā atbildību mīkstinošu apstākli saskaņā ar Krimināllikuma 47.panta otro daļu abos noziedzīgajos nodarījumos tiesa atzīst apsūdzētā savas vainas atzīšanu un izdarītā nožēlu. Par apsūdzētā atbildību pastiprinošu apstākli saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 1.punktu Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā tiesa atzīst noziedzīgo nodarījumu recidīvu, ko veido sodāmība pēc Rietumzemgales prokuratūras prokurora 2023.gada 20.aprīļa priekšraksta par sodu, savukārt Krimināllikuma 312.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā saskaņā ar Krimināllikuma 48.panta pirmās daļas 12.punktu tiesa konstatē atbildību pastiprinošu apstākli – noziedzīgā nodarījuma izdarīšanu alkohola ietekmē.

Ievērojot to, ka apsūdzētajam /pers. A/ abos noziedzīgajos nodarījumos konstatēts gan viens atbildību mīkstinošs apstāklis, gan viens atbildību pastiprinošs apstāklis, tiesa atzīst, ka īslaicīgas brīvības atņemšanas sods par katru noziedzīgo nodarījumu nosakāms, pietuvinot to vidējam likumā paredzētajam īslaicīgas brīvības atņemšanas soda apmēram.

[3.6] Turklāt /pers. A/ piemērojams Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā obligāti paredzētais papildsods – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšana uz pieciem gadiem.

[3.7] Atbilstoši Krimināllikuma 50.panta pirmajai, otrajai un ceturtajai daļai /pers. A/ par Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā un 312.panta otrajā daļā paredzētajiem noziedzīgajiem nodarījumiem nosakāms sods pēc noziedzīgo nodarījumu kopības, daļēji saskaitot piespriestos īslaicīgas brīvības atņemšanas sodus un pilnīgi pievienojot papildsodu. Savukārt atbilstoši Krimināllikuma 51.panta pirmajai daļai, ievērojot to, ka /pers. A/ jaunus noziedzīgus nodarījumus izdarījis pēc Rietumzemgales prokuratūras prokurora 2023.gada 20.aprīļa priekšraksta par sodu spēkā stāšanās, bet pirms pilnīgas papildsoda – transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanas – izciešanas, galīgais sods /pers. A/ nosakāms, pie izskatāmajā lietā noteiktā papildsoda daļēji pievienojot neizciesto transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanas papildsodu pēc Rietumzemgales prokuratūras prokurora 2023.gada 20.aprīļa priekšraksta par sodu. Ievērojot to, ka Rietumzemgales prokuratūras prokurora 2023.gada 20.aprīļa priekšraksts par sodu, ar kuru /pers. A/ noteikts transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanas sods uz 5 gadiem, stājies spēkā 2023.gada 3.maijā, uz šī sprieduma pieņemšanas dienu /pers. A/ transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanas sodu ir izcietis laika periodā no 2023.gada 3.maija līdz 2024.gada 8.maijam, t.i., 1 gadu un 6 dienas, līdz ar to neizciestā papildsoda daļa pēc minētā priekšraksta ir 3 gadi 11 mēneši 24 dienas. Nosakot galīgā papildsoda apmēru, tiesa ņem vērā Krimināllikuma 51.panta 1.[1] daļas 2.punkta nosacījumus par to, ka sodam pievienojama ne mazāk kā viena trešdaļa no neizciestā soda pēc prokurora priekšraksta, jo konstatēts noziedzīgu nodarījumu recidīvs, kā arī Krimināllikuma 51.panta otrās daļas nosacījumus par to, ka galīgajam sodam pēc vairākiem spriedumiem jābūt lielākam par sodu, kāds noteikts par jaunu izdarītu noziedzīgu nodarījumu, kā arī par neizciestā soda daļu pēc iepriekšējā sprieduma.

[3.8] Atbilstoši Krimināllikuma 52.panta ceturtajai daļai /pers. A/ brīvības atņemšanas soda laikā ieskaitāms viņa aizturēšanas laiks no /datums//plkst/ līdz /datums//plkst/, kas atbilst 2 brīvības atņemšanas dienām.

[4] /pers. A/ kriminālprocesā piemēroti drošības līdzekļi – dzīvesvietas maiņas paziņošana un aizliegums izbraukt no valsts. Tiesa atzīst, ka piemērotie drošības līdzekļi atstājami negrozīti līdz sprieduma stāsies spēkā nolūkā nodrošināt apsūdzētā pieejamību procesa virzītajam turpmākā procesa gaitā un sprieduma izpildi. Ievērojot to, ka apsūdzētais tiek atzīts par vainīgu divu mazāk smagu noziegumu izdarīšanā, par kuriem viņam tiek piemērots brīvības atņemšanas sods, tiesa atzīst, ka /pers. A/ piemērotie drošības līdzekļi atzīstami par samērīgu viņa tiesību ierobežojumu.

[5] Atbilstoši Krimināllikuma 70.[14] panta 1.[1] daļai, ja izdarīts Krimināllikuma 262.pantā paredzētais noziedzīgais nodarījums ar transportlīdzekli, kas pieder citai personai, no noziedzīgu nodarījumu izdarījušās personas piedzen pilnu vai daļēju šā transportlīdzekļa vērtību.

No IeM Informācijas centra izdrukas no CSDD datu bāzes izriet, ka transportlīdzekļa */automašīnas marka/* ar valsts reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/ īpašnieks uz noziedzīgā nodarījuma izdarīšanas laiku bija /pers. B/, proti, transportlīdzeklis piederēja citai personai, līdz ar to no apsūdzētā /pers. A/ piedzenama šī transportlīdzekļa pilna vai daļēja vērtība.

No lietas materiālos esošā Valsts policijas Zemgales reģiona pārvaldes Rietumzemgales iecirkņa inspektora ziņojuma izriet, ka, izskatot vairākas

automašīnu pirkšanas/pārdošanas interneta vietnes un ievadot detalizētu informāciju par automašīnas tehniskajiem datiem, kas iegūta no CSDD datu bāzes, secināts, ka automašīnas */automašīnas marka/* ar valsts reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/ vidējā tirgus vērtība ir 1500 *euro*.

Izvērtējot [3.2] punktā norādītos /pers. A/ izdarītā Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma raksturojošos apstākļus, apsūdzētā mantisko stāvokli, proti, to, ka apsūdzētajam ir regulāri ienākumi, darbspējīgs, vienlaikus apsūdzētā apgādībā ir nepilngadīgs bērns, apsūdzētais šobrīd ir vienīgais ģimenes apgādnieks, tiesa uzskata, ka no apsūdzētā /pers. A/ piedzenama daļēja transportlīdzekļa, ar kuru viņš izdarījis noziedzīgu nodarījumu, vērtība, un atzīst par samērīgu no apsūdzētā /pers. A/ valsts labā piedzenamo summu noteikt 1000 *euro* apmērā.

[6] Tiesas sēdēs pēc norīkojuma apsūdzētā /pers. A/ valsts nodrošināto aizstāvību veica zvērināts advokāts /pers. C/. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 84.panta otro daļu un Ministru kabineta 2009.gada 22.decembra noteikumiem Nr. 1493 „Noteikumi par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības apjomu, samaksas apmēru, atlīdzināmajiem izdevumiem un to izmaksas kārtību" atbilstoši iesniegtajiem paziņojumiem par juridiskās palīdzības sniegšanu pēc norīkojuma zvērinātam advokātam /pers. C/ no valsts līdzekļiem izmaksājami 120 *euro*.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 367.panta pirmās daļas 4.punktu un 368.panta pirmo daļu šo izdevumu samaksas pienākums valsts labā uzliekams apsūdzētajam /pers. A/. Lietā nav ziņu par apsūdzētā mantisko stāvokli, kas atbilstoši Kriminālprocesa likuma 85.panta pirmās daļas 1.punktam izslēdz iespēju samaksu par aizstāvja palīdzību nodrošināt no saviem līdzekļiem.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Kriminālprocesa likuma 511., 512., 520., 527.–530.pantu, tiesa

nosprieda

/pers. A/ atzīt par vainīgu Krimināllikuma 262.panta pirmajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīt ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 1 mēnesi 15 dienām, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 5 gadiem.

/pers. A/ atzīt par vainīgu Krimināllikuma 312.panta otrajā daļā paredzētajā noziedzīgajā nodarījumā un sodīt ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 1 mēnesi 15 dienām.

Saskaņā ar Krimināllikuma 50.panta pirmo, otro un ceturto daļu, daļēji saskaitot piespriestos brīvības atņemšanas sodus un pilnīgi pieskaitot papildsodu, pēc noziedzīgo nodarījumu kopības /pers. A/ noteikt sodu – īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 2 mēnešiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 5 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 51.panta pirmo daļu, daļēji pievienojot neizciesto transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanas sodu pēc Rietumzemgales prokuratūras prokurora 2023.gada 20.aprīļa priekšraksta par sodu, galīgo sodu /pers. A/ noteikt – īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 2 mēnešiem un transportlīdzekļa vadīšanas tiesību atņemšanu uz 7 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52.panta ceturto daļu /pers. A/ brīvības atņemšanas soda laikā ieskaitīt aizturēšanas laiku no /datums//plkst/ līdz /datums//plkst/, kas atbilst 2 brīvības atņemšanas dienām.

/pers. A/ piemērotos drošības līdzekļus – dzīvesvietas maiņas paziņošanu un aizliegumu izbraukt no valsts – negrozīt līdz spriedums stāsies spēkā.

Saskaņā ar Krimināllikuma 70.^{14} panta 1.^{1} daļu piedzīt no /pers. A/ valsts labā daļēju transportlīdzekļa */automašīnas marka/* ar valsts reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/ vērtību – 1000 *euro* –, nosakot termiņu maksājuma labprātīgai atlīdzināšanai – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas –, maksājumu apliecinošu dokumentu iesniedzot Zemgales rajona tiesā.

Piedzīt no /pers. A/ valsts ienākumos procesuālos izdevumus 120 *euro* par valsts nodrošināto juridisko palīdzību tiesā, nosakot termiņu to labprātīgai atlīdzināšanai – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas –, maksājumu apliecinošu dokumentu iesniedzot Zemgales rajona tiesā.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā Zemgales apgabaltiesā, iesniedzot apelācijas sūdzību vai protestu Zemgales rajona tiesā 10 dienu laikā pēc pilna sprieduma pieejamības dienas.

Pilns spriedums pieejams 2024.gada 3.jūnijā.

A. Adgere